

**Onderwerp**

Toezending memo 'Stikstof: scenario's gebiedsproces en informatie metingen'

Kern mededeling:

Bijgaand wordt u een informerende memo aangeboden zoals toegezegd tijdens de beeldvormende sessie voor de commissie RNB van 23 maart jl.

Mededeling:

Op 23 maart 2022 vond de beeldvormende sessie inzake de 'Strategie Flevolandse aanpak Stikstof' plaats voor de commissie RND. Tijdens deze commissie is door gedeputeerde Hofstra binnen drie weken na de sessie een informerende memo toegezegd aangaande:

- Een nadere toelichting op de scenario's met de verschillende strategieën voor het gebiedsproces;
- Een nadere toelichting op de aanwezige meetnetstructuren aangaande stikstof.

Middels dit aangeboden memo wordt aan beide toezeggingen voldaan.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
memo 'Stikstof: scenario's gebiedsproces en informatie metingen'	2938927	ja

Registratienummer

2939771

Datum

31 maart 2022

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Hofstra, H.J.

Ter kennisname aan PS en burgerleden



Datum
31 maart 2022

Aan
Provinciale Staten

Afdeling
PS

Van

Doorkiesnummer

Betreft

Stikstof: scenario's gebiedsproces en informatie metingen

Afschrift



Opmerkingen

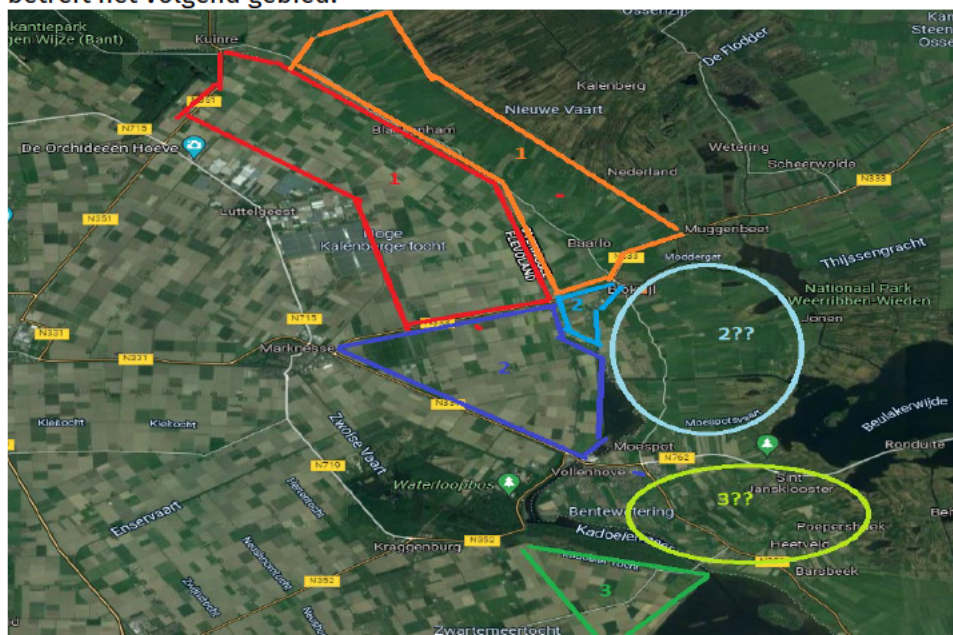
Op 23 maart 2022 vond de beeldvormende sessie inzake de 'Strategie Flevolandse aanpak Stikstof' plaats voor de commissie RND. Tijdens deze commissie is door gedeputeerde Hofstra binnen drie weken na de sessie een informerende memo toegezeggd aangaande:

- Een nadere toelichting op de scenario's met de verschillende strategieën voor het gebiedsproces;
- Een nadere toelichting op de aanwezige meetnetstructuren aangaande stikstof.

Middels dit memo wordt aan beide toezeggingen voldaan.

Nadere toelichting strategieën voor het gebiedsproces

Zoals uitgelegd tijdens de bijeenkomst wordt een gebiedsproces voorzien nabij de Weerribben-Wieden en een generiek beleid voor de rest van de provincie. Het gebied van het gebiedsproces betreft het volgende gebied:



Figuur 1 Grenzen van het gebiedsproces in de Noordoostpolder

Hierbij betreffen de donkere kleuren (met nummers 1, 2, 3) de geografisch samenhangende delen in de Noordoostpolder en de lichtgekleurde delen de mogelijk aan te sluiten gebieden in de provincie Overijssel. De gebieden zijn geselecteerd op depositiepotentie (op grotere afstand wordt de weggenomen depositie op natuur per verminderde kilogram stikstof in het gebied sterk beperkt) enerzijds en een natuurlijke geografische samenhang en natuurlijke/fysieke grenzen anderzijds (wegen, sloten, kassen etc).

Inzet van de strategiebepaling is het behalen van de doelen uit de Flevolandse aanpak stikstof (FAS): *'We streven naar reductie van de Flevolandse bijdrage in de overbelasting van dichtbij gelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Die overbelasting brengen we, net als de landelijke doelen, stapsgewijs terug ten opzichte van de situatie in 2019: met 40% in 2025, 50% in 2030 en 74% in 2035.'* Kabinetsvoornemen is om de landelijke doelen te versnellen naar 2030. Om het uiteindelijke doel van 74% reductie van het Flevolandse aandeel in de overbelasting te behalen moeten de emissies uit Flevoland gereduceerd worden. De vraag is hoeveel er waar gereduceerd moet worden. Om dit te verkennen zijn er daarom verschillende strategische scenario's met doorrekeningen gemaakt waarbij emissiereducties in het gebied en emissiereducties in de rest van de provincie verschillen. Daarbij is gefocust op emissiereducties van de agrarische sector omdat alleen via reducties in die sector de doelstellingen te behalen zijn; de overige sectoren dragen evenwel ook bij door emissiereducties, onder andere via de aanpak in het kader van de klimaatproblematiek. Tijdens de presentatie is de volgende tabel getoond:

Tabel: Namen scenario's emissie- en depositiereductie

Naam	Emissiereductie (stal, veld, gebied)	Opmerking
<i>Allemaal een beetje</i>	S15%, V15%, G0%	Matige ambitie naar 75% reductie in 2035
<i>Allemaal een beetje meer</i>	S18%, V18%, G0%	Matige ambitie naar 75% reductie in 2035
<i>Stikstofwet</i>	S26%, V26%, G0%	Generieke reductie landbouwemissies
<i>Tandje erbij (NOP)</i>	S18%, V18%, G52%	Iets grotere stap in gebiedsproces (NOP)
<i>Tandje erbij extra (NOP)</i>	S18%, V18%, G52%	Groter areaal gebiedsproces (NOP)
<i>Stevige stap (NOP)</i>	S18%, V18%, G65%	Ambities in gebiedsproces (NOP)
<i>Bossenstrategie NOP</i>	S18%, V18%, G50%	Noord-oostrand (NOP)
<i>Generiek hoog</i>	S40%, V40%, G0%	Voorstel RIVM
<i>Erisman</i>	S10%, V10%, G66%	Efficiëntie depositie-reductie

¹ S= stal, V= veld, G= gebied

De tabel toont per scenario drie doorgerekende emissiereductiepercentages voor de agrarische sector:

- Stal (S) = generieke reductiepercentage voor heel Flevoland, gemiddeld over alle stallen (buiten gebiedsproces)
- Veld (V) = generieke reductiepercentage voor heel Flevoland, voor alle vormen van veldemissie (bemesten en beweiden)
- Gebied (G) = Gebiedsspecifieke reductiepercentage voor het gebiedsproces, gemiddeld over alle stallen in het gebied

De drie oranje scenario's halen bij doorrekening de in de FAS vastgestelde doelen niet en vallen daarom bij voorbaat af. Het betreft twee scenario's gebaseerd op een beperkte generieke reductie in de hele provincie (uitgangspunt Flevoland heeft geen gebieden en kan dus volstaan met beperkte inzet) en het scenario zoals voorgesteld in een rapport van stikstofdeskundige dhr. Erisman (uitgaande van een zeer hoge reductie in het gebiedsproces en een beperkte reductie in de rest van de provincie).

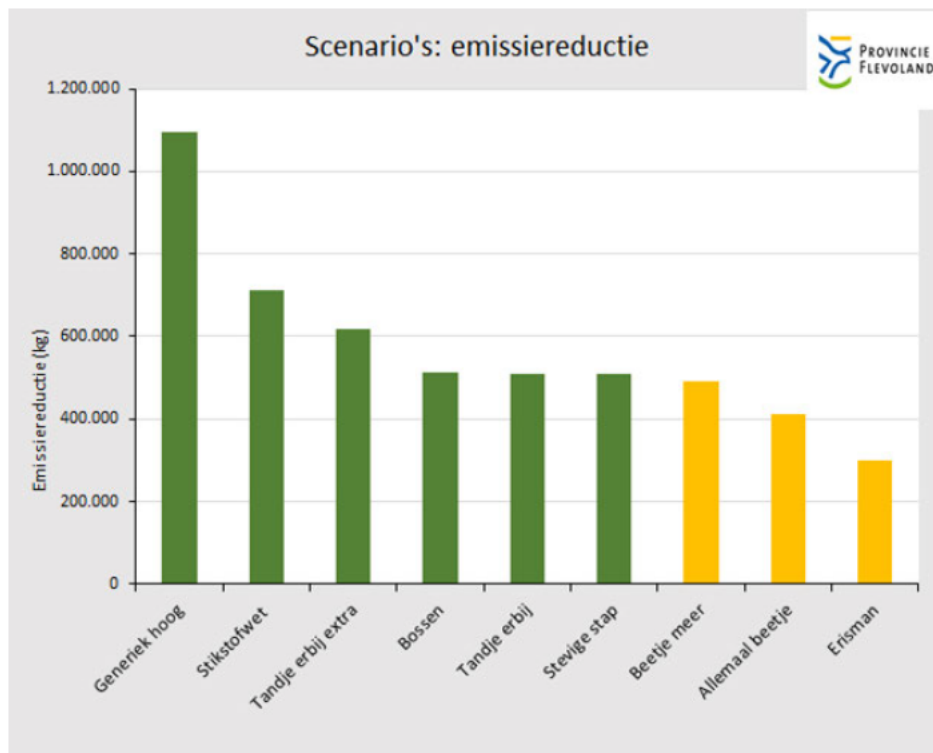
Met de overige scenario's kunnen potentieel de doelen uit de FAS gehaald worden. Één scenario (Stikstofwet) ziet erop toe dat de landelijke stikstofdoelen volledig gehaald worden door generiek Rijksbeleid en dat er derhalve geen gebiedsproces nodig is. Dit scenario is echter niet reëel omdat

dit induist tegen de gemaakte afspraken met het kabinet, waarin iedere provincie aan een gebiedsproces is gehouden (inclusief wettelijke verplichting voor het opleveren van een gebiedsplan). Bovendien moeten in dit scenario alle 1651 agrarische bedrijven in Flevoland (stand 2021) een emissiereductie van 26% in veldemissies realiseren, hetgeen voor veldemissies een zware opgave is. Één scenario (generiek hoog) is voorgesteld als aanpak door het RIVM. Dit scenario heeft een nog hoger generiek percentage en géén gebiedsproces, wat afvalt vanwege de zeer grote ermee gemoeide kosten. Één scenario (bossenstrategie NOP) gaat uit van een generiek percentage en een gebiedsproces in combinatie met realisatie van een deel van de bossenstrategie. Idee hierachter is dat door bossen te realiseren de daar gelokaliseerde veldemissies volledig verdwijnen. Dit scenario leert dat het meekoppelen van bijvoorbeeld agroforestry een win-win kans kan bieden omdat dit zorgt voor het realiseren van bossen in combinatie met een iets lagere gebiedsspecifieke reductieopgave. Dit scenario is wel aanzienlijk duurder terwijl geen budget voor bossenrealisatie beschikbaar is.

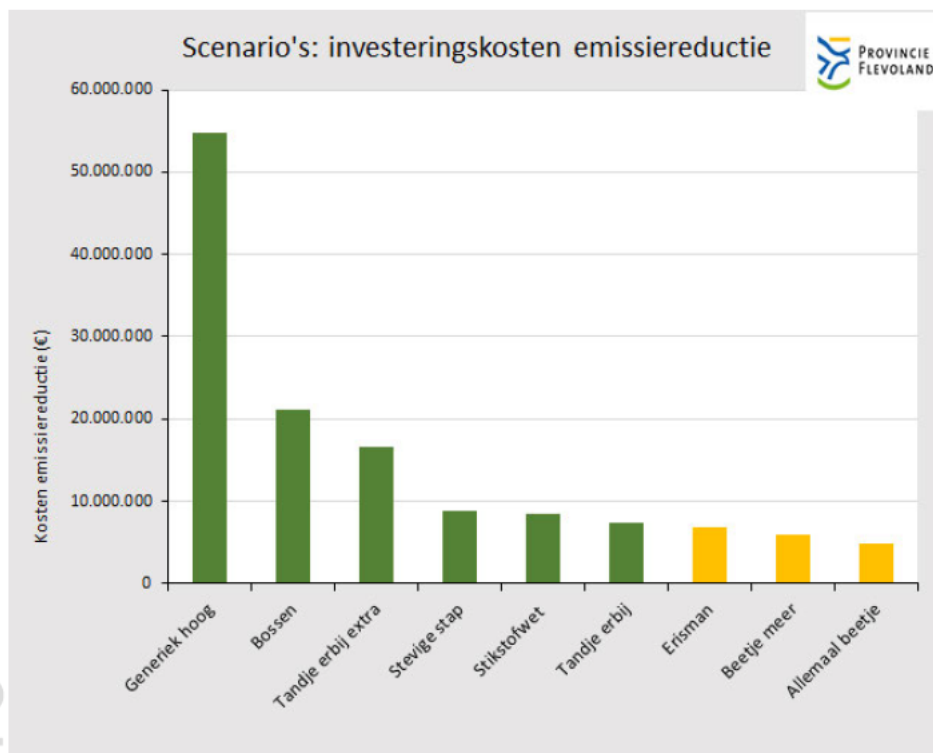
Alle scenario's beschouwd is uiteindelijk gekozen voor een inzet op een robuust richtpercentage van 20% generiek (zowel stal als veldemissies) en 50-70% in het gebiedsproces omdat met deze percentages de doelstellingen behaald kunnen worden via verschillende strategieën en is er tevens ruimte om eventuele tegenvallers (minder opbrengst dan verwacht van een ingezette maatregel) op te vangen. Immers door generiek iets hoger in te zetten en in het gebiedsproces een bandbreedte te hanteren is er ruimte om tegenvallers op te vangen en om eventueel beperkt onderling uit te wisselen (bv iets minder generieke reductie inruilen voor iets meer gebieds-specifieke reductie of omgekeerd).

De 'hoe' in de strategie

De doorrekeningen zijn niet gericht op een specifieke manier om de reducties te bereiken. Uitzondering vormt de bossenstrategie omdat in dat scenario het de bedoeling is zichtbaar te maken dat door inzet van agroforestry conform de door u vastgestelde Bossenstrategie het mogelijk is om meer bossen te realiseren. Verdere methoden zijn afhankelijk van het te doorlopen gebiedsproces enerzijds en de kabinetsaanpak met bijbehorende middelen/instrumenten anderzijds. In het gebiedsproces wordt in gezamenlijkheid bepaald waar de kansen en mogelijkheden voor stikstofreductie liggen. Een en ander wordt vastgelegd in het wettelijk verplichte gebiedsplan waarmee wordt onderbouwd hoe bevoegde gezagen de door het Rijk vastgestelde gebiedsdoelen willen gaan realiseren. Het in te zetten instrumentarium wordt aangepast aan deze vast te stellen methodiek. Wel zijn de 'eigen' scenario's ingezet op realistisch te bereiken reductiepercentages op basis van bekende vormen van innovatie/stikstofreducerende technieken en vrijwillige bedrijfsvermindering en zijn de totale kosten van deze scenario's geschat op basis van de kosten van deze bekende vormen van reductie. Dit levert onderstaande (ook in de presentatie gedeelde) beelden op van totale bereikte emissiereductie en totale investeringskosten waarbij scenario 'tandje erbij' relatief beperkte investeringskosten heeft ten opzichte van de bereikte emissiereductie. Dit scenario komt het dichtst overeen met de uiteindelijk gekozen reductiepercentages.



Figuur 2 Schattingen van emissiereducties in de verschillende scenario's



Figuur 3 Schattingen van investeringskosten van de verschillende scenario's

Nadere toelichting op de meetnetstructuren aangaande stikstof

Gevraagd is nader toe te lichten waar en hoeveel metingen aan stikstof plaatsvinden. Het meten van stikstof is belegd bij het RIVM onder verantwoordelijkheid van het Rijk. Uitgebreide informatie kunt u vinden op <https://www.rivm.nl/stikstof/meten>

Van belang is dat de metingen toezien op vier zaken:

1. Ammoniak in de lucht (concentratie)
2. Stikstofoxiden in de lucht (concentratie)
3. Ammoniak en stikstofoxiden in neerslag (natte depositie)
4. Ammoniak opgenomen door bodem en planten (droge depositie)

De natte en droge depositie bepalen samen de totale depositie waar op getoetst wordt in toestemmingsverlening. De concentraties zijn een maatstaf om de depositie mee te bepalen in modellen. Daarbij zijn er zowel concentratiemetingen per uur als concentratiemetingen met gemiddelden per maand. Depositieberekeningen en concentratieberekeningen per uur zijn echter moeilijker/kostbaarder en daarom minder talrijk. Met de meetresultaten worden de depositiekaarten opgesteld en de berekeningen in AERIUS gekalibreerd (verhoogd of verlaagd afhankelijk van de gemeten waarde ten opzichte van de berekende waarde).

De verscheidene metingen worden gedaan in verschillende proefopstellingen: het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit (LML), het Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden (MAN) en metingen van Droge Depositie Ammoniak (COTAG). Naar aanleiding van het advies van de commissie Hordijk (Meer meter, robuuster rekenen) zijn en worden de meetnetten uitgebreid, waarbij met name de uitgebreidere metingen significant vermeerderd zijn.

De MAN metingen betreffen de lokale metingen in de natuurgebieden. Deze zijn dus zeer relevant voor de controle van de resultaten van de uitvoering van de stikstofstrategie van Rijk en provincies. MAN metingen vinden plaats in 86 gebieden, waaronder Rottige Meenthe & Brandemeer (nabij Weerribben-Wieden) en Schokland (in de Noordoostpolder). Er vinden dus metingen nabij onze gebiedsprocessen plaats, waardoor de gevolgen van onze gebiedsprocessen op de achtergronddepositie ook meetbaar zijn.